

VILLREINNEMNDA FOR RONDANE OG SØLNKLETEN

PROTOKOLL FRA MØTE 2/2017

Venabu Fjellhotell, 13.02.2017, kl. 16.00-19.30.

Tilstede:

Kommune	Medlemmer	Møtt	Varamedlemmer	Møtt
Alvdal	Janne Lunaas	X	Leif Langodden	
Dovre	Arne Vadet	X	Gunn Jane Ulekeliv	
Folldal			Bjørn Brendbakken	X
Hamar	Hilde Nyborg Fischer	X	Erling Alderslyst	
Nord-Fron	Anne K. Tina Lyslo	X	Jan Roger Bøe Øien	
Rendalen	Arne Hagestrø	X	Silje Mogstad Finstad	
Ringebu	Laila Bårdsløkken		Bjørn Moastuen	X
Ringsaker	Andreas Karlsen	X	Anne Mæhlum	
Sel	Jørund Båtstad	X	Eldri Siem	
Stor-Elvdal	Torstein Storaas	X	Turid Hoffstad	
Sør-Fron	Else Mari Bjørke		Hans Mathias Ulberg	
Øyer	Bjørner Killi	X	Anne Magnhild Braastad Lie	
Åmot	Ole Erik Hørstad	X	Sissel Frang Rustad	
Sekretær	Marit Vorkinn	X		

SAKER:	
2017/6	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKLISTE
2017/7	REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER
2017/8	ÅRSMELDING 2016
2017/9	FORELØPIG BUDSJETT 2017
2017/10	MØTEPLAN FOR 2017
2017/11	RINGSAKER – DISPENSASJON FOR OPPFØRING AV NY SELVBETJENT OVERNATTINGSHYTTE, ØYUNGEN
2017/12	ARBEIDSFORM FOR NEMNDA, PRIORITERING AV INNSATS
2017/13	KITING LANGS FV. 27
2017/14	SPEILVENDING AV PRINSIPPET OM FORBUD MOT SYKLING I NASJONALPARKENE

2017/6 GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKLISTE

Innkalling og sakliste ble godkjent.

2017/7 REFERAT- og ORIENTERINGSSAKER

Deltakelse i prosjektarbeid: Se «Årsrapport 2016», avsnitt 2.4.

1. Tilrettelegging av gang- og sykkelsti sør for Formokampen (jfr. sak 2016/05)

Høvringen Vel og Høvringen Aktivitetsselskap søkte Nasjonalparkstyret for Rondane-Dovre om tillatelse til å anlegge en gang- og sykkelsti mellom Putten seter og Kampen i Sel kommune. Nemnda hadde saken på høring, og frarådte at stien ble anlagt. Nasjonalparkstyret avsto søknaden i mars 2016.

Sel kommune uttalte seg også til nasjonalparkstyret om søknaden (22.02.16). Her konkluderte rådmannen med at *«Med bakgrunn i de kart og beskrivelser søker har lagt fram mener rådmannen at de enkelte tiltakene og summen av dem er av en slik karakter at arbeidene kan gjennomføres uten søknad og tillatelse»*. Fylkesmannen i Oppland sendte et brev til kommunen i april der de gjorde oppmerksom på at etter Fylkesmannens vurdering var anlegging av en sykkelveg å anse som et tiltak som krever byggesaksbehandling, og at kommunen også måtte vurdere om tiltaket også krevde dispensasjonsbehandling i forhold til kommunedelplanen for Ula-Dovre grense.

I juli søkte tiltakshaverne Sel kommune om å få anlegge de deler av stien som førte inn til nasjonalparken, både på nord- og sør-sida. Sel kommune innvilget da søknaden. Etter en ny vurdering opprettholdt kommunen sitt syn på at tiltaket ikke var søknadspliktig etter plan- og bygningsloven, og søknaden ble derfor ikke sendt på høring, men avgjort administrativt som delegert sak. Etter at arbeidene med stien var ferdige ble andre myndigheter gjort kjent med saken. Stien på nordsida av nasjonalparken var da anlagt som en to meter bred sykkelveg, med oppgrusing og grøfting. Fylkesmannen, kommunen, nasjonalparkforvalter og sekretær for villreinnemnda var på befaringsfor å se på stiene i oktober. Etter befaringsfor etterlyste Fylkesmannen kommunens oppfølging av saken. Sel kommune meldte like før jul at *«Sel kommune har gitt tiltakshaver Høvringen aktivitetssenter beskjed om at saken skal tas opp til ny behandling, dvs. byggesaksbehandling på bakgrunn av avviket mellom søknad/beskrivelse av tiltak og det som er gjennomført. De har fått en frist med å gi en uttalelse i saken før den tas opp til videre behandling»*.

Saken ble behandlet i Formannskapet i Sel kommune 31. januar.

2. Etterlysning av svar fra Stor-Elvdal kommune angående ulovlig bygging i Fampen

Forrige villreinnemnd etterlyste i februar 2015 oppfølging av ulovlig bygging på Fampsetra i Stor-Elvdal kommune. I høst fikk nemnda tips om antatt ulovlig bygging også på en annen eiendom på Fampsetra. Nemndas leder sendte derfor et brev til Stor-Elvdal kommune i desember 2016 og etterlyste oppfølging av den ulovlige byggingen. Kommunen har svart at de ikke har hatt ressurser til å følge opp saken i 2016, som planlagt, og at *«videre framdrift vil avhenge av tilgjengelig intern kapasitet og økonomisk utvikling i budsjettåret 2017»*. Dersom kommunen ikke foretar seg noe i løpet av 2017 bør nemnda på slutten av året vurdere om det skal sendes en henvendelse til Fylkesmannen i Hedmark om saken.

3. Kartlegging av skrantesjuka (CWD)

I 2016 ble over 7.500 elg, hjort, villrein og rådyr testa for skrantesjuka i Norge. Pr. 11.november 2016 var det påvist 3 villrein i Nordfjella og 2 elg i Selbu med skrantesjuka. I 2017 vil vitenskapskomiteen for matsikkerhet komme med en ny rapport om skrantesjuka, der det bl.a. skal ses på mulige strategier for hvordan forvaltningen skal håndtere sykdommen. I løpet av vinteren skal også tamrein i flere områder testes for skrantesjuka. For de som vil lese mer, se:

<http://www.miljodirektoratet.no/no/Nyheter/Nyheter/2016/November-2016/To-av-6-000-hadde-skrantesjuka/>

4. Frydalen landskapsvernområde - Etablering av landbruksveg (jfr. sak 2016/25)

Nemndas vedtak:

«Den ferdselen selve landbruksdriften medfører vurderes å være akseptabel i forhold til villreinens bruk av området, gitt at vegen stenges med bom. Vegen vil imidlertid fungere som gjennomfartsvei også for syklister, og det er stor sannsynlighet for at veien vil øke ferdselen i området vesentlig. Dette vil kunne ha negative konsekvenser for trekkmulighetene mellom Vulufjellet og Tjønnseterfjellet, og forringe det nasjonale villreinområdet. Villreinnemnda frarår derfor at veien anlegges».

Villreinusutvalget for Rondane Nord hadde en tilsvarende høringsuttale.

Saken ble behandlet i nasjonalparkstyret 30. september og 15. november. Nasjonalparkstyret ga tillatelse til oppgrusing av veitraséen under vilkår av at det før arbeidet med veien settes i gang blir etablert et regelverk for bruken av vegen, inkl. motorisert ferdsel og sykling. Reglementet skal godkjennes av nasjonalparkstyret før arbeidet med vegen starter. Det skal også etableres bom med lås i begge ender av den nye vegen. Vegen skal være stengt for motorisert trafikk i perioden 1.des.- 1.juni.

5. Reguleringsplan Muen rasteplass (2016/29)

Villreinnemnda hadde følgende merknader til forslaget:

1. Rekkefølgebestemmelsene §2, siste ledd endres til:

«Etablering av rasteplass på Muen forutsetter nedleggelse av eksisterende rasteplasser ved Gultjønnet (ved fylkesgrensa) og Søre Bølhøgda, samt nedleggelse av gammel vegsløyfe ved Muvatnet. Nedleggelsen skal være gjennomført samtidig med ferdigstillingen av rasteplass ved Muen».

2. Det settes et tak på 75 parkeringsplasser for personbiler. I tillegg kommer plasser for bussparkering.

3. Anlegg/installasjoner på rasteplassen skal ikke være høyere enn en etasje.

4. Arealet for servicebygg og anlegg reduseres vesentlig.

5. Anleggsarbeid ikke skal foregå i den perioden det er stopp- og parkeringsforbud langs Fv. 27.

I planforslaget som er oversendt Ringebu kommune for sluttbehandling i november er alle nemndas merknader imøtekommet, med unntak av punkt 2, der følgende foreslås: «Foreløpige tegninger av oppgradert rasteplass legger opp til 2 buss p-plasser og 70 oppmerkede p-plasser for personbiler ved Muen, men det er en fordel at reguleringsplanen kan åpne for at antall p-plasser kan økes hvis behovet melder seg. Dette blir gjenstand for løpende vurderinger (i dialog med Fylkesmannen og kommunen) også i forhold til belastningen som flere biler kan gi. Følgelig vil SVV fraråde at det settes et øvre tak i reguleringsplanen».

Planen blir endelig behandlet i kommunestyret i Ringebu i slutten av februar.

6. Preparering av skiløyper på Skogsætrin (jfr. sak 2016/30)

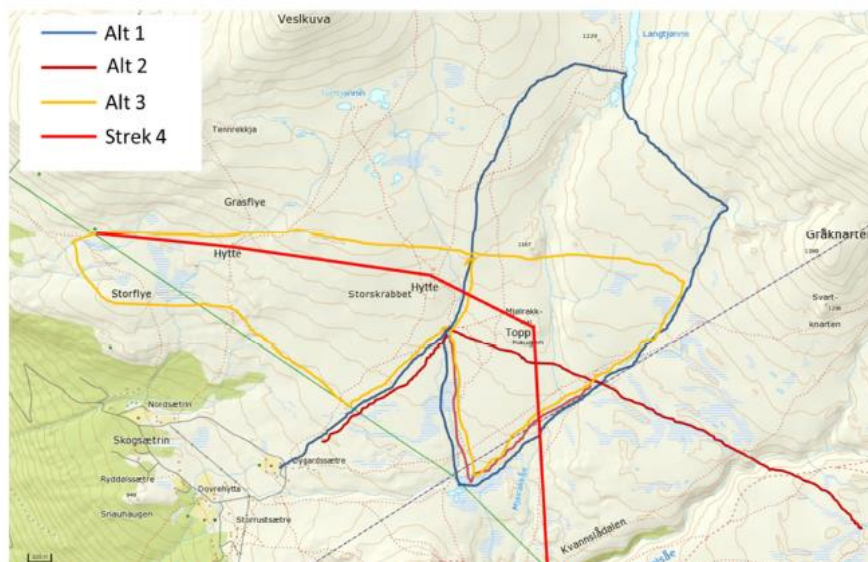
Villreinnemnda gjorde følgende vedtak:

«Leveområdet for reinen i Rondane nord er blitt vesentlig begrenset etter at trekket øst og vest for Rondanemassivet ser ut til å ha opphørt. Villreinnemnda mener at det er uheldig med tiltak som kan medføre økt ferdsel inn i leveområdet her. Den samla effekten av å erstatte den merka, men upreparerte Knartbuløypa med en preparert Grasflyløype er uvis. Villreinnemnda mener derfor at såpass store endringer i sti- og løypenettet bør komme som ledd i revisjon av forvaltningsplanen for området, der en ser leveområdet for villreinen under ett».

Villreinusutvalget for Rondane Nord hadde en tilsvarende uttalelse.

Nasjonalparkstyret behandlet kun de traséene som ligger innenfor nasjonalparkgrensa. Styret avslø i første omgang oppkjøring av disse. Styret åpnet imidlertid for søknad om forrige vinters prøvetrasé,

som ikke ble utprøvd pga. snømangel vinteren 2016 (jfr. kartutsnitt under). Velforeningen søkte etter dette om å kjøre opp denne prøvetraséen, og fikk tillatelse til å prøvedrift vinteren 2017. Søker må innen 1. juni 2017 gi en tilbakemelding til nasjonalparkstyret om de ønsker å videreføre denne prøveordningen fra og med vinteren 2018, forutsatt at dagens stikka løype til Langtjønn tas helt ut av bruk.

Figur 1: Kart som viser traseene 1-3 hvor det er gitt avslag 04.03.2016 og rød strek 4 hvor nasjonalparkstyret tillater oppkjøring av skiløype med spor vest for denne som prøveordning påsken 2016.

7. Brev om arrangementer i nasjonalt villreinområde (jfr. sak 2016/31)

Villreinemnda og Planrådet for villrein i Rondane sendte i november et felles brev til kommuner, fjellstyrer, Statskog og Rondane-Dovre nasjonalpark, om arrangementer i villreinens leveområder. Brevet er vedlagt. GD (lokalavisa for Gudbrandsdalen) hadde to oppslag om brevet.

8. Rondane-konferanse (jfr. sak 2016/32)

Sekretæren orienterte på møtet.

9. Ultraløp på Rondanestien – Berghem Ultraløperklubb (jfr. sak 2016/36)

Villreinemnda frarådte å gi tillatelse til løpet av presedenshensyn. Det samme gjorde villreinusvalgene i Rondane nord og sør. Nasjonalparkstyret behandlet søknaden 22.12.2016, og avslø søknaden i tråd med våre tilrådinger.

10. Andre oversendte vedtak fra Rondane-Dovre nasjonalparkstyre (tiltak som er i samsvar med verneforskriftene/der nemnda ikke er bedt om uttale, sakene sjekkes for evt. klage)

- Tillatelse til transport av ved med traktor og tilhenger langs kjørespor fra Kampen til hytte 300 meter før turisthytta Peer Gynt i Rondane nasjonalpark.
- Tillatelse til bruk av ATV med belter til utfrakting av felt elg i Dørålen.
- Avgjørelse av klage på tidligere vedtak om transport til/fra Peer Gynt hytta i Rondane nasjonalpark
- Tillatelse til tilbygg på seter i Frydalen landskapsvernområde.
- Tillatelse til oppsetting av uthus og avslag på tilbygg til hytte, Grimsdalen landskapsvernområde.
- Tillatelse til innkledning av vegg på seterstue og bygging av ny utedo i Grimsdalen landskapsvernområde.
- Tillatelse til Oppkjøring av skiløyper - Venabygdsfjellet Turskiløyper (2016-2020).

- h. Avslag på søknad om tilbygg på hytte i Myldingi naturreservat.
- i. Tillatelse til motorferdsel 2016 - 2020 - Gråsideløypa - Bergsgrende løypeforening.
- j. Tillatelse til motorferdsel 2016-2020 – Frydalen landskapsvernområde - Rondane Kvamsfjellet Turløypelag.
- k. Tillatelse til motorferdsel 2017-2020 – Hemmeldalen naturreservat-skiløyper - Løvlien Maskin
- l. Høringsuttale fra nasjonalparkstyret til Folldal kommune; Sti- og løypeplan.

11. Forenkla behandling (saker med liten betydning for villreinen i nasjonalt villreinområde/ nær nasjonalt villreinområde - kun kort mail til kommunen etter godkjenning fra leder og nestleder)

- **Alvdal kommune:** Utvidelse av hytte i Haustdalen.
- **Stor-Elvdal kommune:** Gjenoppbygging av uthus.

12. Planer mottatt for høring som ikke er behandlet (saker med liten betydning for villreinen - manglende behandling godkjennes av leder og nestleder)

- **Ringeby kommune – Venabygdsfjellet - adkomstveg råvannsbrønner:** Råvannsbrønnene skal tilknyttes kommunalt vannverk. Det er nødvendig med adgang til brønnene for drift og vedlikehold. Vegen er kort (100 m) og ligger midt i et område med mye utbygging. Det er ikke et tiltak som vil medføre økt ferdsel inn i villreinens leveområder.
- **Ringsaker kommune**
  - **Reguleringsplan for Lunkelia, Sjusjøen:** Utbyggingsområdet ligger nordvest for Sjusjøen sentrum, relativt langt fra regionalplanområdet.
  - **Oppstart av detaljregulering for Kroksjølia, Sjusjøen:** Fortetting av eksisterende hytteområde, utenfor planområdet (8.5 km i luftlinje fra bufferområde).
- **Alvdal kommune – tre nydyrkingssaker:** Til sammen 204 daa i utviklingssone nede i dalbotn.

13. Skifte av nemndsmedlem fra Folldal

Elin Marie Kjøllestad Nyvoll har fratrudd. Folldal kommune må derfor foreslå et nytt medlem, som formelt oppnevnes av Miljødirektoratet. Inntil nytt medlem fra Folldal er oppnevnt, innkalles vara Bjørn Brendbakken til styremøtene.

FORSLAG TIL VEDTAK

Referat- og orienteringssakene tas til etterretning.

VEDTAK

Referat- og orienteringssakene tas til etterretning. Vedtaket var enstemmig.

2017/8 ÅRSRAPPORT 2016

Årsrapporten for nemndas arbeid i 2016 er vedlagt.

FORSLAG TIL VEDTAK

Årsrapporten godkjennes. Årsrapporten distribueres til kommuner, fylkesmenn, fylkeskommuner, villreinutvalg og Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, samt aktuelle lokalaviser.

STYRETS BEHANDLING

Oppsummeringen fra gruppearbeidene som er gjennomført i forbindelse med besøksforvaltning for Rondane ble etterlyst. Oppsummeringen sendes sammen med protokollen.

VEDTAK

Årsrapporten godkjennes. Årsrapporten distribueres til kommuner, fylkesmenn, fylkeskommuner, villreinutvalg og Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, samt aktuelle lokalaviser.

Vedtaket var enstemmig.

2017/9 FORELØPIG BUDSJETT 2017

I 2016 kom første tildelingsbrev fra Miljødirektoratet i slutten av februar, mens supplerende tildeling kom 19.mai. Vi vet derfor ikke foreløpig hva vi har å rutte med i 2017. Det er derfor laget et foreløpig budsjettforslag basert på at vi får samme tildeling som i fjor; kr. 500.000.

Det er lagt opp til samme antall møter i nemnda; 4 møter, derav en med befaring. Det hadde vært en fordel med en to-dagers befaring, men dette kan ikke avgjøres før en har fått årets tildelingsbrev.

Når det gjelder utgifter til sekretær har arbeidsomfanget de siste årene vært som følger:

	Antall timer belastet	Antall saker behandlet som ordinære styresaker
2013	344	20
2014	420	34
2015	Ca. 400	28
2016	333	36

Antall saker ser ut til å være økende. Saksforberedelse utgjør bare en del av sekretærens arbeid, slik at en ikke kan vurdere arbeidsomfanget kun ut fra antall saker. Siden en i fjorårets budsjett måtte dekke opp kostnader fra 2015 (jfr. årsmeldinga), var det ikke rom for å dekke de reelle sekretærutgiftene fra mai (skifte av sekretær). Det foreslås derfor å øke arbeidstimer for sekretær igjen til nivået for 2014 og 2015, til 400 timer.

FORSLAG TIL VEDTAK

Villreinnemnda vedtar et foreløpig budsjett for 2017 som følger:

4 Møter i nemnda (møtegodtgjørelse, reiser, møterom og servering)	240.000 kr.
AU-møter (telefonmøter)	15.000 kr.
Sekretær, 400 timer	224.000 kr.
Reiseutgifter, sekretær	10.000 kr.
Diverse (Innkjøp «Villreinen», medlemskontingent Villreinnrådet, mm.)	11.000 kr.
SUM	500.000 kr.

Budsjettet må justeres dersom tildelingen fra Miljødirektoratet blir annerledes enn forventet. Det må også foretas fortløpende justeringer underveis i budsjettåret.

VEDTAK

Villreinnemnda vedtar et foreløpig budsjett for 2017 som følger:

4 Møter i nemnda (møtegodtgjørelse, reiser, møterom og servering)	240.000 kr.
AU-møter (telefonmøter)	15.000 kr.
Sekretær, 400 timer	224.000 kr.
Reiseutgifter, sekretær	10.000 kr.
Diverse (Innkjøp «Villreinen», medlemskontingent Villreinnrådet, mm.)	11.000 kr.
SUM	500.000 kr.

Budsjettet må justeres dersom tildelingen fra Miljødirektoratet blir annerledes enn forventet. Det må også foretas fortløpende justeringer underveis i budsjettåret.

Vedtaket var enstemmig.

2017/10 MØTEPLAN FOR 2017

Nemnda har neppe økonomi til mer enn tre ordinære møter og ett møte med befaring. I 2016 ble det avholdt tre møter i første halvår og ett møte på høsten. Dette foreslås endret til to møter på vårparten og to møter på høsten (hvorav ett møte med befaring).

Nemnda skal før 1. mai godkjenne fellingstillatelser for 2017 i de tre villreinområdene (Rondane nord, Rondane sør og Sølnekletten). Nemnda må derfor ha et møte så nær opp til 1. mai som mulig. Erfaringsmessig sender kommunene mange arealplaner på høring rett før sommerferien, med frist i slutten av august. Det foreslås derfor å ha et kombinert møte/befaring rett før villreinjakta starter 20. august. Dato for siste høst-møte avhenger av om det blir en «Rondane-konferanse» som planlagt. Dersom det ikke blir en slik konferanse foreslås det at siste styremøte i 2017 kombineres med et dialogmøte med villreinutvalgene.

I løpet av juni må tiltaksmidlene for 2017 fordeles. Dette må da tas som et AU-møte. Fordelingen har vært relativ lik de siste årene (mesteparten til utvalgene med prosentvis fordeling i forhold til fellingsavgiften, og et mindre beløp til andre prosjekter). Det foreslås at fordelingen av tiltaksmidler diskuteres som prinsipp sak på det foreslåtte styremøtet i april.

FORSLAG TIL VEDTAK

Dato for styremøter 2017:

Tirsdag 13. februar, Venabu fjellhotell, kl. 16.00

Torsdag 27. april, Venabu fjellhotell, kl. 16.00

Tirsdag 15. og onsdag 16. august (lunch til lunch): Kombinert møte og befarng. (Med forbehold om at budsjetttrammene blir som i 2016)

Høstmøte: Legges i tilknytning til evt. Rondane-konferanse. Alternativt: Dialogmøte med villreinutvalgene i siste halvdel av november.

STYRETS BEHANDLING

Torsdag 27. april er det kommunestyremøter i flere kommuner. 24. april ble foreslått som alternativ møtedato. Erfaringsmessig er villreinutvalgene seint ut med søknadene om fellingstillatelse. Sekretæren minner utvalgene på å sende søknader når fristen nærmer seg.

VEDTAK

Dato for styremøter 2017:

Tirsdag 13. februar, Venabu fjellhotell, kl. 16.00

Mandag 24. april, Venabu fjellhotell, kl. 16.00

Tirsdag 15. og onsdag 16. august (lunch til lunch): Kombinert møte og befarng. (Med forbehold om at budsjetttrammene blir som i 2016)

Høstmøte: Legges i tilknytning til evt. Rondane-konferanse. Alternativt: Dialogmøte med villreinutvalgene i siste halvdel av november.

2017/11 RINGSAKER – DISPENSASJON FOR OPPFØRING AV NY SELVBETJENT OVERNATTINGSHYTTE, ØYUNGEN

SAKSOPPLYSNINGER

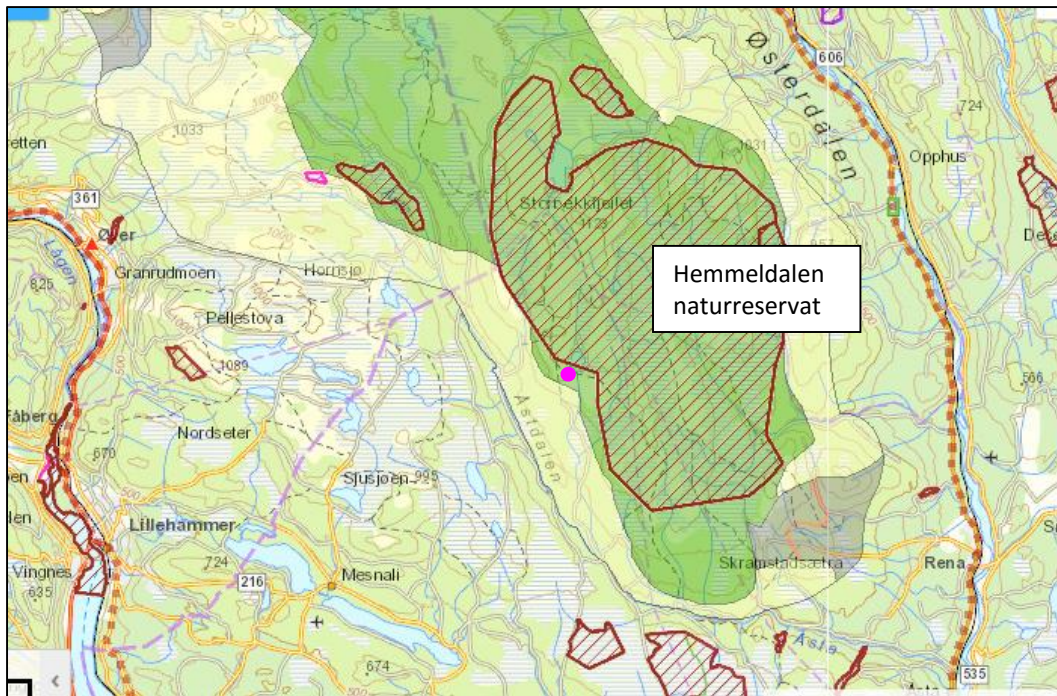
Hamar og Hedemarken Turistforening (HHT) kjøpte i 2016 ei privat hytte ved Øyungsjøen. Formålet med kjøpet er å etablere ei sjølbetjent overnattingshytte langs Rondanestien, mellom Halgutusveen og Godlidalshytta (se figur 2). Denne etappen er lang, og Godlidalshytta er liten (kun 4 senger). I følge DNTs rutebeskrivelse av Rondanestien er etappen 20 km og beregna tid er 8 timer. HHT ønsker å tilrettelegge for vandrere langs Rondanestien og for de som ønsker å være på tur med overnatting i Ringsakerfjellet. Dagens hytte er i dårlig forfatning slik at HHT ønsker å rive dagens hytte og bygge ny overnattingshytte. HHT ønsker å bygge ei hovedhytte med samme størrelse som dagens hytte på 100 m² (ca. 15 sengeplasser) og en sikringshytte inkl. vedbod og utedo på 20 m² (2-3 sengeplasser). Foreningen søker derfor om dispensasjon fra byggeforbudet i LNF-sone.

HHT skriver i søknaden at «*det vil være aktuelt å holde hytta stengt i kalvingsperioden (01.05-10.06) for villrein – tilsvarende som Vetåbua, Djupslia, Jammerdalsbua og Gråhøgdbu nordover langs Rondanestien*».

Saken var i utgangspunktet ikke oversendt villreinnemnda for høring, men ble først oversendt etter at vi anmodet om dette.

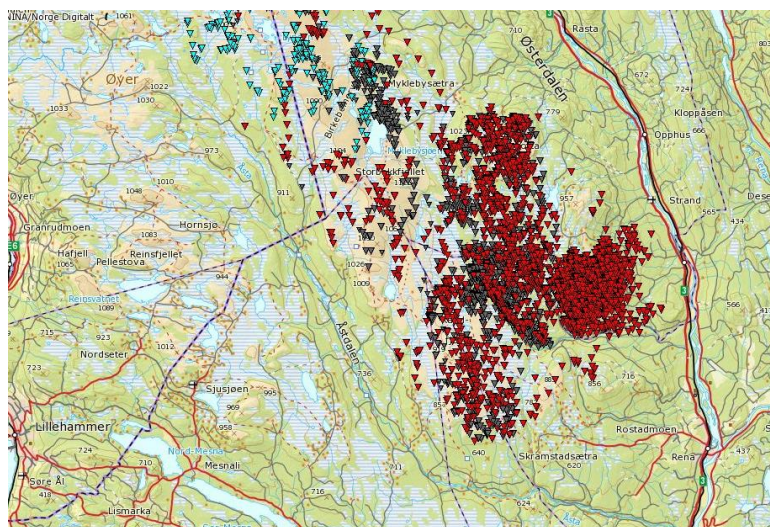
Figur 2. Turistforeningsruter og hytter i sørlige del av Rondane

Figur 3 Plassering av ny hytte i sørenden av Øyungen (lilla prikk).

Villreinsens arealbruk

«De store skog- og myrområdene sørøst for Myklebysjøen er svært viktige vår- og sommerbeiteområder for villreinen. Noe av forklaringen er trolig at disse våte områdene, i mangel av virkelige høyfjellområder, gir en viss beskyttelse mot insektplagen. Kombinasjonen av tilgang på store, sammenhengende naturområder som dekker villreinsens økologiske krav og fravær av større tekniske inngrep og forstyrrelser, gjør disse arealene til sentrale leveområder for villreinstammen i Rondane Sør. Kalvingslandet for villreinen i Rondane Sør ligger også innenfor naturreservatet i myr- og fjellterreng sør og sørøst for Myklebysjøen. Sikring av disse områdene mot ytterligere utbygging og unødige forstyrrelser harmoniserer godt med det overordnede hovedmålet med verneplanarbeidet i DovreRondaneregionen.» (Utdrag fra forvaltningsplanen for Hemmeldalen).

Figur 4. GPS-posisjoner, simler, 2010-2016. Ny hytte markert med lilla prikk.

Forholdet til Regional plan for Rondane-Sølnkletten og Hemmeldalen naturreservat

Tomta som søkes bebygd ligger i regionalplanen i nasjonalt villreinområde, 1 km innenfor grensa (se figur 3). I retningslinjene for nasjonalt villreinområde heter det bl.a. at «*Ny utbygging eller andre tekniske inngrep som kan forringe nasjonalt villreinområde skal unngås*».

Hytta blir liggende ca. 150 meter utenfor grensa til Hemmeldalen naturreservat. Hemmeldalen naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon av 24. november 2006. Hovedformålet med opprettelsen er å sikre viktige leveområder for villreinstammen i Rondaneregionen.

VURDERING

HHT søker om å rive ei hytte som har fungert som privat fritidsbolig og gjøre den om til en sjølbetjent turisthytte. (I sjølbetjente hytter er det mat tilgjengelig (hermetikk og tørrmat)). Selv om arealet ikke utvides vesentlig i forhold til dagens bebyggelse, vil funksjonen for hytta endres, og hytta vil kunne generere langt mer trafikk inn i villreinens leveområde enn den tidligere private hytta. Det framgår ikke av den oversendte søknaden om kommunen har vurdert at det også trengs å søkes om bruksendring for ei ny hytte.

HHT antar at hovedsesongene for hytta blir mellom vinterferien og påske, samt fra slutten av juni til midten av oktober. Å ha hytta stengt i kalvingsperioden på våren, vil være et avbøtende tiltak til villreinens bruk av området på denne tida. Det løser imidlertid ikke forholdet til villreinens sommerbeiter.

En ser av GPS-sporingene at ei ny hytte vil bli liggende nær de områdene villreinen bruker i dag. Spørsmålet er om økt ferdsel inn til den nye hytta vil fortrenge reinen enda mer østover i de områdene som i dag brukes som sommerbeite. I sluttrapporten for GPS-merkeprosjektet 2009-2014 viser NINA til at «*spesifikke habitatmodeller for vintersesongen i Rondane nord viser redusert bruk av områder innenfor 15 km fra private hytter og DNT-hytter*». (NB! Gjelder vinterbruk).

En vet fra andre turistforeningshytter, som Gråhøgdbu på Ringebu fjellet, og fra undersøkelser blant hytteeiere i Rondane, at mange bruker turistforeningshyttene som turmål. Øyungen er allerede et populært friluftsområde. Det er imidlertid store hyttekonsentrasjoner i nordlige deler av Ringsaker, og den nye turistforeningshytta vil kunne bli et turmål for et større omland enn i dag. Ei ny hytte vil også åpne for helgeturer og mer ferdsel nord-østover, f.eks. til Hemmelkampen og Hemmelsjøen. Etablering av ei sjølbetjeningshytte vil også generere noe motorisert ferdsel for frakt av varer inn til hytta som ligger 2 km fra vei. Dette kan imidlertid løses gjennom scootertransport tidlig på vinteren.

Tilrettelegging for allmenhetens friluftsliv er positivt. Hamar og Hedemarken Turistforening opplyser imidlertid at de allerede har 12 ubetjente og 1 selvbetjent hytte fra før, de fleste koier eid av allmenningene. I tillegg har foreningen 3 serveringshytter og 2 leirsteder i eget eie. Tilbudet til foreningens medlemmer og andre bosatte i regionen HHT dekker, er dermed allerede godt.

For å legge til rette for de som bruker Rondanestien vil det fra et villreinhensyn være bedre å utvide den eksisterende Godlidalshytta med noen flere sengeplasser. Dette vil ikke løse utfordringen med lang dagsmarsj mellom Hallgutusveen og Godlidalshytta, men hensynet til villreinens beiteområder må her veie tyngre enn kortere dagsmarsjer for de som går Rondanestien. Fotturistene langs Rondanestien har svært mange alternativer i Sør-Norge for en fottur over flere dager. Villreinen i Rondane har få beitealternativer.

FORSLAG TIL VEDTAK

Villreinnemnda mener prinsipielt at tilrettelegging for allmenhetens friluftsliv er positivt. Områdene rett øst for ei planlagt ny hytte er imidlertid så viktige kalvings- og sommerbeiter for villreinen at de i 2006 ble vernet som naturreservat, den strengeste verneformen i Norge. Retningslinjene i regionalplanen for Rondane-Sølnkletten er klare på at ny utbygging eller andre tekniske inngrep som kan forringe nasjonalt villreinområde skal unngås. Å etablere ei turisthytte vil, ut fra erfaringene med andre sjølbetjeningshytter i Rondane, kunne medføre økt trafikk inn i villreinens leveområder.

HHT har allerede et godt hyttetilbud til sine medlemmer og bosatte i regionen. For å legge til rette for de som bruker Rondanestien vil det fra et villreinhensyn være bedre å utvide den eksisterende Godlidalshytta med noen flere sengeplasser. Dette vil ikke løse utfordringen med lang dagsmarsj mellom Hallgutusveen og Godlidalshytta, men fotturistene langs Rondanestien har svært mange alternativer i Sør-Norge for en fottur over flere dager. Villreinen i Rondane har få beitealternativer. Villreinnemnda mener derfor at hensynet til villreinens beiteområder må veie tyngre enn kortere dagsmarsjer for de som går Rondanestien.

Nemnda viser til at det i andre deler av Rondane jobbes med å flytte ei sjølbetjent turisthytte ut av nasjonalt villreinområde (Gråhøgdbu i Ringebu kommune). Også ut fra presedenshensyn vil det være uheldig å etablere ei helt ny sjølbetjeningshytte inne i nasjonalt villreinområde.

Villreinnemnda frarår ut fra dette at dispensasjon innvilges.

Nemnda ber om å få tilsendt kopi av kommunens vedtak i saken. Nemnda ber også om at den framover får alle dispensasjonssaker som omfatter tiltak innenfor grensene til Regionalplanen for Rondane-Sølnkletten til uttale.

STYRETS BEHANDLING

Utfordringen med ei ny hytte langs Rondanestien er ikke økt ferdsel langs stien, men økning av ferdsel østover, inn i et sårbart villreinområde. Også den nye vegen inn til hytteområdet ved Øyungen har økt tilgjengeligheten til området.

Erfaringer fra andre sjølbetjeningshytter i villreinområdet tilsier at ei hytte vil føre til økt trafikk i området, også fra dagstur og helgeturer. Det ble vist til sjølbetjeningshytta på Rondvassbu der det har vært 300 overnattinger fra den betjente hytta stengte i fjor høst og fram til årsskiftet.

VEDTAK

Villreinnemnda mener prinsipielt at tilrettelegging for allmenhetens friluftsliv er positivt. Områdene rett øst for ei planlagt ny hytte er imidlertid så viktige kalvings- og sommerbeiter for villreinen at de i 2006 ble vernet som naturreservat, den strengeste verneformen i Norge. Retningslinjene i regionalplanen for Rondane-Sølnkletten er klare på at ny utbygging eller andre tekniske inngrep som kan forringe nasjonalt villreinområde skal unngås. Å etablere ei turisthytte vil, ut fra erfaringene med andre sjølbetjeningshytter i Rondane, kunne medføre økt trafikk inn i villreinens leveområder.

HHT har allerede et godt hyttetilbud til sine medlemmer og bosatte i regionen. For å legge til rette for de som bruker Rondanestien vil det fra et villreinhensyn være bedre å utvide den eksisterende Godlidalshytta med noen flere sengeplasser. Dette vil ikke løse utfordringen med lang dagsmarsj mellom Hallgutusveen og Godlidalshytta, men fotturistene langs Rondanestien har svært mange alternativer i Sør-Norge for en fottur over flere dager. Villreinen i Rondane har få beitealternativer.

Villreinnemnda mener derfor at hensynet til villreinens beiteområder må veie tyngre enn kortere dagsmarsjer for de som går Rondanestien.

Nemnda viser til at det i andre deler av Rondane jobbes med å flytte ei sjølbetjent turisthytte ut av nasjonalt villreinområde (Gråhøgdbu i Ringebu kommune). Også ut fra presedenshensyn vil det være uheldig å etablere ei helt ny sjølbetjeningshytte inne i nasjonalt villreinområde.

Villreinnemnda frarår ut fra dette at dispensasjon innvilges.

Nemnda ber om å få tilsendt kopi av kommunens vedtak i saken. Nemnda ber også om at den framover får alle dispensasjonssaker som omfatter tiltak innenfor grensene til Regionalplanen for Rondane-Sølnkletten til uttale.

Vedtaket var enstemmig.

2017/12 ARBEIDSFORM FOR NEMNDA, PRIORITERING AV INNSATS I 2017

Det ble gjennomført gruppearbeid for å diskutere nemndas arbeidsform og prioritering av innsats i 2017. Som innledning til gruppearbeidet fikk nemnda to presentasjoner:

1. Marit Vorkinn presenterte utviklingstall for Rondane det siste tiåret.
2. Torstein Storaas diskuterte om nemndas arbeid kan vinkles mer positivt/offensivt enn bare å være et organ som sier nei til det meste.

Basert på resultatene fra gruppearbeidet vil det bli laget en sak til neste styremøte om arbeidsform og prioriterte innsatsområder for nemndas arbeid.

2017/13 KITING LANGS FV. 27

SAKSOPPLYSNINGER

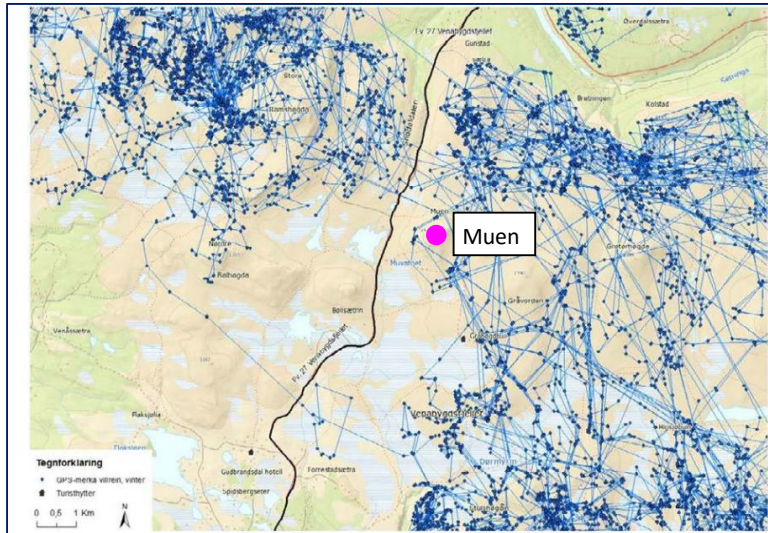
Det er de siste årene registrert en økende kiteaktivitet på Venabygdsfjellet og området omtales på nettsteder for kitere (<http://www.kite.no/2008/04/24/venabygdsfjellet/>).

Nemnda har henvendt seg til Ringebu kommune om denne problemstillingen tidligere, seinest ved første gangs høring av kommuneplanens arealdel (sak 2015/13). Nemnda oppfordret da kommunen bl.a. til å *«gå dypere inn i problematikken vedr. kiting på Venabygdsfjellet og ut fra Øksendalen for å finne en løsning. Aktiviteten er nå så stor at den fører til at villreinen vil kunne unngå de aktuelle store områdene, og dermed vil tålegrensen bli overskredet»*.

Nemnda er nå blitt kjent med at det fra neste vinter planlegges kitekurs hver helg på Venabygdsfjellet (<http://www.imgum.net/ImgSearch/Tags/kitekurs>). Dette vil kunne føre til økt ferdsel langs fv. 27, der det i dag er stopp- og parkeringsforbud for deler av strekningen vinterstid.

Villreinens arealbruk

Det er svært viktige villreinområder på begge sider av Fv. 27 over Venabygdsfjellet. Vegen har i lang tid vært betraktet som en barriere for villreintrekket i Rondane. Etter at det ble innført stoppforbud mellom Gunstadsetra i Sollia og Spidsbergseter i Ringebu er det registrert noe trekk over vegen vinterstid, slik at ser ut til at trekket er på vei til å bli reetablert.

Figur 3. GPS-plott, vinter, 2009-2014 Kilde: NINA Rapport 1013. Villrein og ferdsel i Rondane.

Forholdet til Regional plan for Rondane-Sølknletten

Området mellom Gunstadseter og Spidsbergseter ligger i regionalplanen for Rondane-Sølknletten som nasjonalt villreinområde. I retningslinjene for friluftsliv og ferdsel heter det bl.a. at «Type ferdsel og omfang av ferdselen må vurderes konkret i forhold til villreinens bruk av områdene til ulike tider av året» og «Større arrangementer, konkurranser, aktiviteter og lignende skal legges til områder, traséer og tider der de kommer i minst mulig konflikt med villrein»

VURDERING

Kunnskapsgrunnlaget om villreinens arealbruk i området er godt gjennom registreringene som er gjennomført siden 2007; NINA Rapport 339 (2008) «Villreinen i Rondane-Sølknletten. Kunnskapsstatus og leveområde», NINA Rapport 1013 (2014) «Villrein og ferdsel. Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014» og årsmeldinger fra Rondane Sør villreinutvalg. Det er derfor ikke behov for å ta i bruk føre-var-prinsippet (jfr. nml §§8-9).

I NINA Rapport 1013: *Villrein og ferdsel i Rondane. Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014* er Venabygdsområdet Fv. 27 utpekt som ett av 11 fokusområder. Målet for dette området er å «Opprettholde trekk over Fv. 27 og utvide arealbruk i østlige deler».

Kiting er en relativt ny friluftslivaktivitet. Med kiting er det mulig å forflytte seg over lange strekninger på relativt kort tid, slik at aksjonsradiusen blir langt større enn for f.eks. tradisjonell skigåing. Dersom kitingen inne ved trekkområdet ved Muen øker, risikerer en at den reetablering av trekket som har skjedd over fv. 27 de siste årene som følge av stopp- og parkeringsforbudet, blir reversert.

En ser at på den nettsiden som er omtalt innledningsvis i saken, blir det kun henvist til at det er et parkeringsforbud langs fv. 27. Ulike muligheter for å bli kjørt inn og stoppe og lesse av utstyret blir omtalt. For å sikre at reetableringen av trekket over fv. 27 fortsetter, er det sannsynligvis bare et forbud mot kiting i dette området som vil ha effekt.

For områder i kommuneplanens arealdel som er avsatt Landbruks-, natur- og friluftsfremål (Pbl §11-7 nr. 5) kan det i nødvendig utstrekning gis bestemmelser om «ferdsel i områder med spesielle vernehensyn og på sjøen» (Pbl §11-11 nr. 6). Dette er en bestemmelse som kom inn ved endringen av Plan- og bygningslova i 2008. I lovkommentar er det påpekt at «*Ferdselsregulering kan bare skje der det foreligger særlige vernehensyn. Dette kan være på sjøen og i og langs vassdrag, men også f.eks. i LNFR-områder der det er viktige kalvingsområder for rein*». Et trekkområde for rein av den typen en har over Venabygdsfjellet vurderes å falle inn under bestemmelsen, ifølge jurister hos Fylkesmannen. I en innsigelsessak fra Hardangervidda avgjort av Kommunal- og moderniseringsdepartementet nylig, har Klima- og miljødepartementet i sin uttale vist til at «*Viktige funksjonsområder som vinterbeiter, kalvingsområder og trekkveier er spesielt sårbare for inngrep og bør unngås*». Kommunal- og moderniseringsdepartementet fastslo i innsigelsessaken at det etter Pbl §11-11 nr. 6 kan gis bestemmelser om forbud mot vinterbrøyting i områder som er av stor betydning som vinterbeite for villrein.

Ringebu kommune forbereder i disse dager en tredje gangs høring av kommuneplanens arealdel. Kommunen bør oppfordres til å knytte bestemmelser til områdene som omfattes av stopp- og parkeringsforbudet over Venabygdsfjellet, for å unngå kiting som opphever effekten av stopp- og parkeringsforbudet i forhold til villreins trekkmuligheter over fv. 27.

FORSLAG TIL VEDTAK

Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten har registrert en økende bruk av Venabygdsfjellet til kiting, bl.a. langs fv. 27. Dersom kitingen inne ved trekkområdet ved Muen øker, risikerer en at den reetablering av trekket som har skjedd over fv. 27 de siste årene som følge av stopp- og parkeringsforbudet, blir reversert.

Med planlagte utvidelser av kite-aktiviteten neste vinter, vil villreinnemnda oppfordre kommunen til å ta inn bestemmelser i kommuneplanens arealdel om forbud mot kiting inn mot det aktuelle trekkområdet (jmf. Pbl §11-11 nr. 6) når planen sendes på tredje gangs høring.

STYRETS BEHANDLING

Bjørn Moastuen, Ringebu, orienterte om økende kite-aktivitet mot Ramshøgda og Gulltjønn. Flere parkerer nå langs fv. 27, til tross for stopp- og parkeringsforbudet. Det er også observert kiting langs Imsdalsvegen.

Det er viktig å gi informasjon om hvorfor et kiteforbud er nødvendig i områder reinen bruker vinterstid, finne områder hvor det kan kites, og forsøke å kanalisere kitingen dit, i dialog med kitemiljøene.

VEDTAK

Villreinnemnda for Rondane og Sølknletten har registrert en økende bruk av Venabygdsfjellet til kiting, bl.a. langs fv. 27. Dersom kitingen inne ved trekkområdet ved Muen øker, risikerer en at den reetablering av trekket som har skjedd over fv. 27 de siste årene som følge av stopp- og parkeringsforbudet, blir reversert.

Med planlagte utvidelser av kite-aktiviteten neste vinter, vil villreinnemnda oppfordre kommunen til å ta inn bestemmelser i kommuneplanens arealdel om forbud mot kiting inn mot det aktuelle trekkområdet (jmf. Pbl §11-11 nr. 6) når planen sendes på tredje gangs høring.

Vedtaket var enstemmig.

2017/14 SPEILVENDING AV PRINSIPPET OM FORBUD MOT SYKLING I NASJONALPARKENE

SAKSOPPLYSNINGER

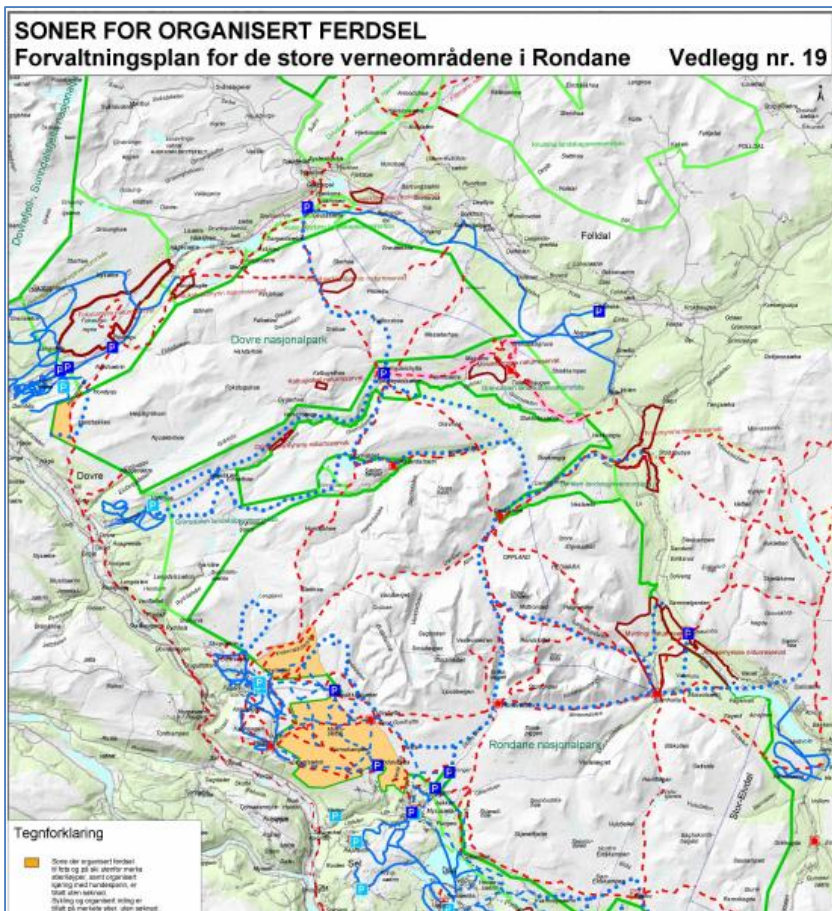
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i mail 09.02.17 bedt villreinnemnda og de to utvalgene i Rondane sør om synspunkter på speilvending om forbud mot sykling i nasjonalparkene, som en hastesak.

I dag er prinsippet slik at sykling i utgangspunktet er forbudt i *nasjonalparken*. I forvaltningsplanen er det imidlertid fastsatt noen traséer og soner der sykling er tillatt:

- Veggen Spranget – Rondvassbu
- Veggen Gammelgården Bjørnhollia (har en liten del av traseen innenfor Rondane nasjonalpark)
- Veggen Kampen Peer-Gynt hytta
- I de tre sonene for organisert ferdsel til fots og på ski, to rundt Høvringen og en ved Dombås, er det også være tillatt å sykle på merket stier (se oransje soner i figur under).

Sykling er også tillatt i alle landskapsvernområdene, som Grimsdalen, Dørålen og Frydalen.

Gjennom behandlingen av den nye Friluftsmeldinga har Stortinget bestemt å åpne for sykling på veier og stier i nasjonalparker og landskapsvernområder. Det vil si at dagens sykkelforbud i nasjonalparkene skal erstattes av en generell tillatelse til sykling og at eventuelle forbud skal framgå av de nye verneforskriftene. I Friluftsmeldinga sies det imidlertid også at Nasjonalpark- og verneområdestyrene vil få mulighet til å regulere slik ferdsel i nærmere angitte områder dersom verneformålet tilsier det. I behandlingen av meldingen forutsetter stortingskomiteen «*at sykling i gjennomgangen av verneforskriftene vil bli likebehandlet med andre aktiviteter, slik at det avgjørende er om sykling kan skade verneverdiene eller ikke.*» Komiteflertallet sier videre «*at det må fortsatt settes begrensninger på ferdsel der det kan oppstå skade på natur og dyreliv.*»

I instruks fra Miljødirektoratet heter det at:

«*I noen områder er det viktig at ferdsel reduseres eller unngås av hensyn til villreinen. Det vil derfor ved gjennomgangen av de enkelte verneforskriftene særlig vurderes om dagens reguleringer av bruk av sykkel skal videreføres helt eller delvis i de områdene som er viktige for villrein. Ved disse vurderingene vil det blant annet legges vekt på føre-var-prinsippet.*»

Nasjonalparkstyrene skal i første omgang gi innspill til Fylkesmannen innen 14.2., og ber derfor om innspill på følgende problemstillinger:

Ut fra villreinhensyn:

- Bør dagens forbud mot sykling opprettholdes i nasjonalparkene (jf. sitatet fra friluftsmeldinga ovenfor), eller kan forbudet erstattes med soner eller konkrete traséer der det ikke er lov å sykle?

- Hvis forbudet kun skal angis på spesifikke traseer eller i soner, hvilke traseer eller soner bør dette gjelde?

Forholdet til Regional plan for Rondane-Sølnkletten

Rondane nasjonalpark ligger nesten i sin helhet innenfor nasjonalt villreinområde. I retningslinjene for friluftsliv og ferdsel heter det bl.a. at «*Type ferdsel og omfang av ferdselen må vurderes konkret i forhold til villreinens bruk av områdene til ulike tider av året*».

VURDERING

Den viktigste forutsetningen for å kunne ta vare på villreinen er å sikre leveområder av tilstrekkelig størrelse og kvalitet. Gjennom NINAs store forskningsprosjekt på villrein og ferdsel som startet i 2009, har det etter hvert blitt klart at Rondane nord er på vei til å deles i to; nord og sør for akse Mysusetter-Rondvassbu-Bjørnhollia. I følge NINAs ferdselsmålinger er deler av denne strekningen (Spranget-Rondvassbu) den strekningen med mest fotturister og syklist i Rondane. I juli, august og september er det her registrert mellom 21 og 25.000 passeringer årlig fra 2009 til 2013. Tellingene tyder på at dette har økt ytterligere de to siste somrene. Siden GPS-merkingene startet i 2009 har ingen GPS-merka simler krysset denne akse.

Også andre trafikk tall viser et økende ferdselspress de siste årene. På Grimsdalsvegen økte antall solgte bombilletter med 34% fra 2006 til 2016 (årskort ikke medregnet). På Hellebergsvegen (inn til Haverdalseter) solgte de 24% flere bombilletter i 2006 enn i 2016. På Rondvassbu økte antall overnattinger i sommersesongen med 32% i samme periode, mens økningen i antall teltovernattinger på regulert plass økte med 65%. Vi ser også et økende antall søknader om ulike løp og arrangementer inne i det som er utpekt som nasjonalt villreinområde. I tillegg kommer ønsker om tilrettelegging, både skiløyper og sykkelstier, som vil kunne øke bruken av områdene ytterligere. Det jobbes derfor nå med flere tiltak for å styre ferdselen i området, gjennom bl.a. besøksstrategien for Rondane nasjonalpark og flytting av turisthytta Gråhøgdbu.

NINA har utarbeidet en rapport (1288) om «Effekt av sykling og ridning på vegetasjon langs stier». Denne omhandler imidlertid kun effekter på vegetasjon, ikke effekter på dyreliv. Vi vet derfor ikke om sykling har en annen effekt på villrein enn tradisjonell fotturisme har. Med sykkel har en imidlertid en større aksjonsradius enn til fots der terrenget ikke er for kupert/ujevnt. Dersom det åpnes for at el-sykler skal likestilles med umotoriserte sykler, vil dette gjelde i enda større grad.

Som nevnt kan det med dagens regelverk sykles på flere kjøretraséer inn i parken, og det kan sykles på stier i avsatte soner. Det kan også sykles i landskapsvernområdene (Grimsdalen, Frydalen, Dørålen). Syklistene har derfor allerede en rekke alternativer i Rondane.

I arbeidet med forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane ble det gjennomført en omfattende prosess der bruks- og vernehensynene ble veid opp mot hverandre. Det er lite som tilsier at vurderingene skal være vesentlig endret siden planene ble utarbeidet. I så fall måtte det være behov for sterkere styring med bruken, ut fra økende ferdselspress.

Med det ferdselspress villreinstammen i Rondane nord opplever og med ukjente effekter av sykling på villreinens arealbruk, er det nødvendig å innta en føre-var-holdning. Primært bør derfor dagens forbud mot sykling opprettholdes, men med fortsatt tillatelse i de områder der det er tillatt i dag. Dersom det skal åpnes opp for ytterligere sykling i Rondane nasjonalpark, må dette skje gjennom en

forsiktig utprøving der en gjennom forskningsmessig oppfølging etterprøver hvilke effekter sykling vil ha for villreinens arealbruk, og er åpen for å reversere tiltaket. En gjennomgang av hvilke traséer som evt. kan åpnes for sykling krever en grundig og helhetlig gjennomgang, og det vil være uforsvarlig å utpeke slike med så kort tidsfrist for innspill.

Dersom det generelt skal åpnes for sykling i nasjonalparken med forbud på spesifikke traséer eller soner, bør forbudene komme for soner, ikke traséer. Dette fordi det vil kunne bli praktisk uhåndterlig å navngi ulike stisegmenter med forbud, informere om disse og håndheve forbudet. Det er pr. i dag heller ingen definisjon for hva som skal anses som en sti, og det vil ved oppsyn ute i terrenget fort kunne bli en diskusjon med brukerne av hva som er å regne som en sti.

FORSLAG TIL UTTALE

Med det ferdselspress villreinstammen i Rondane nord opplever og med ukjente effekter av sykling på villreinens arealbruk, er det nødvendig å innta en føre-var-holdning.

Primært bør dagens forbud mot sykling opprettholdes, men med fortsatt tillatelse i de områder der det er tillatt i dag. Dersom det skal åpnes opp for ytterligere sykling i Rondane nasjonalpark, må dette skje gjennom en forsiktig utprøving der en gjennom forskningsmessig oppfølging etterprøver hvilke effekter sykling vil ha for villreinens arealbruk, og er åpen for å reversere tiltaket. En gjennomgang av hvilke traséer som evt. kan åpnes for sykling krever en grundig og helhetlig gjennomgang, og det vil være uforsvarlig å utpeke slike med så kort tidsfrist for innspill.

Dersom det generelt skal åpnes for sykling i nasjonalparken med forbud på spesifikke traséer eller soner, bør forbudene komme for soner, ikke traséer. Dette fordi det vil kunne bli praktisk uhåndterlig å navngi ulike stisegmenter med forbud, informere om disse og håndheve forbudet.

Både villreinnemnda og -utvalgene bør involveres i det videre arbeidet.

STYRETS BEHANDLING

Når det gjelder nye ferdselsformer er det en vanskelig avveining mellom folkehelseperspektivet og villreinhensyn. Det er positivt at det tillates aktiviteter som bl.a. får ungdom ut, men slik aktiviteter må kanaliseres til områder som er mindre sårbare enn villreinområdene.

I Dovre er syklingen økende, også på stier der forvaltningen ønsker å fjerne T-merkingen. Det er også en «utstyrsrevolusjon» innen sykling, med fatbike, el-sykler og demping, som gjør at aksjonsradiusen utvides og som gjør det mulig å sykle på steder det tidligere ikke var mulig.

Å forby sykling på enkelte stier/traséer vil gjøre det krevende å føre oppsyn. Det er også kostbart å ha oppsyn i helgene, og vanskelig å dekke innfor nåværende budsjetter. Skal det forbys sykling bare i enkeltområder, må dette komme som soner, ikke traséer.

VEDTAK

Med det ferdselspress villreinstammen i Rondane nord opplever og med ukjente effekter av sykling på villreinens arealbruk, er det nødvendig å innta en føre-var-holdning.

Primært bør dagens forbud mot sykling opprettholdes, men med fortsatt tillatelse i de områder der

det er tillatt i dag. Dersom det skal åpnes opp for ytterligere sykling i Rondane nasjonalpark, må dette skje gjennom en forsiktig utprøving der en gjennom forskningsmessig oppfølging etterprøver hvilke effekter sykling vil ha for villreinens arealbruk, og er åpen for å reversere tiltaket. En gjennomgang av hvilke traséer som evt. kan åpnes for sykling krever en grundig og helhetlig gjennomgang, og det vil være uforsvarlig å utpeke slike med så kort tidsfrist for innspill.

Dersom det generelt skal åpnes for sykling i nasjonalparken med forbud på spesifikke traséer eller soner, bør forbudene komme for soner, ikke traséer. Dette fordi det vil kunne bli praktisk uhåndterlig å navngi ulike stisegmenter med forbud, informere om disse og håndheve forbudet.

Både villreinnemnda og -utvalgene bør involveres i det videre arbeidet.

Vedtaket var enstemmig.

*Lillehammer 14.02.2017
Marit Vorkinn, Sekretær, Sign.*

Underskrifter for nemnda

.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....